

L. Adamec: Turiony vodních rostlin II. Zvláštnosti vývoje a hormonální regulace (Živa 2024, 2: 9–2)

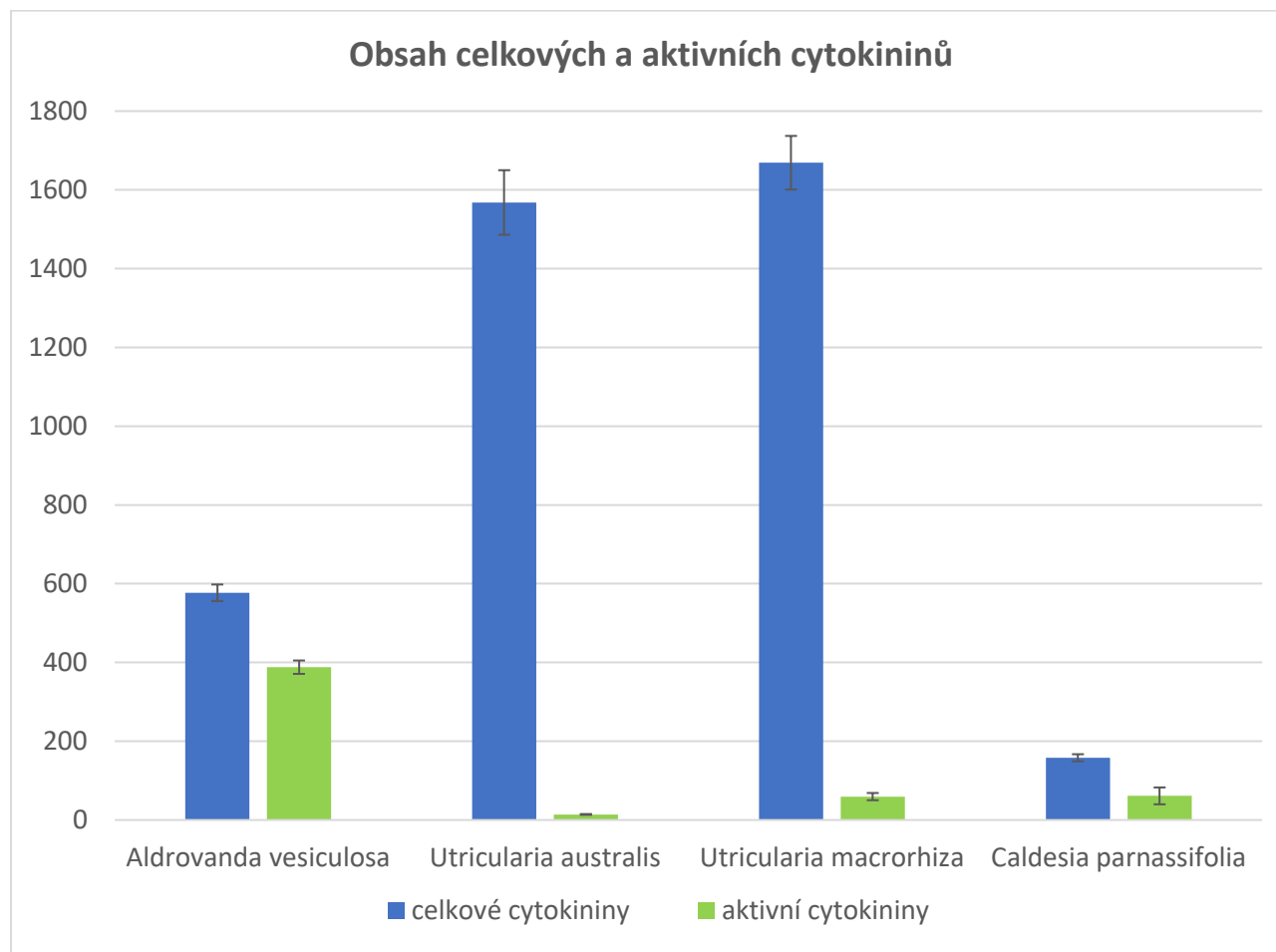
Tab. 1 Obsahy cytokininů, auxinů a kyseliny abscisové (nmol.kg_{suš}⁻¹) ve zralých dormantních turionech (černě) a v nedormantních zimních vrcholech prýtlů (modře a tučně). Uveden celkový obsah i obsah aktivní formy. Dvouděložné druhy jsou odděleny čarou od jednoděložných. Uvedeny průměry s intervalem ± SE. Pro tři dvojice příbuzných druhů s odlišnou dormancí vrcholů je statisticky průkazný rozdíl pro určitou veličinu označen hvězdičkami u dormantního druhu:

** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; ^{ns} $p > 0,05$; n = 4. Nepublikované výsledky L. Adamce a kol.

Druhy	Cytokinininy		Auxiny		Kyselina abscisová (ABA)
	celkové	aktivní	celkové	aktivní (IAA)	
<i>Ceratophyllum demersum</i>	188 ± 23*	106 ± 18*	159 204 ± 28 201**	453 ± 28 ^{ns}	33 ± 0.00**
<i>Ceratophyllum submersum</i>	603 ± 125	495 ± 119	7 489 ± 1 320	908 ± 345	5 556 ± 539
<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	605 ± 14	405 ± 13	24 111 ± 1999	3.3 ± 0.00**	13 204 ± 1 200
<i>Utricularia australis</i>	2 227 ± 123	10 ± 0,08	2 631 ± 400	2 531 ± 400	5 129 ± 476
<i>Utricularia bremii</i>	2 815 ± 98	19 ± 3,1	4 163 ± 655	4 063 ± 655	11 052 ± 633
<i>Utricularia intermedia</i>	1 286 ± 62	18 ± 2,1	20 238 ± 6 105	15 086 ± 5 142	53 998 ± 3 135
<i>Utricularia macrorhiza</i>	1 593 ± 60	12 ± 0,57	5 175 ± 1 116	4 739 ± 1 248	2900 ± 40
<i>Utricularia minor</i>	4 250 ± 527	7,1 ± 0,26	7 354 ± 2 405	7 254 ± 2 405	14 083 ± 962
<i>Utricularia ochroleuca</i>	2 681 ± 169	13 ± 1,6	6 123 ± 741	6 023 ± 741	24 254 ± 2 383
<i>Utricularia stygia</i>	1 726 ± 120	8,0 ± 0,70	9 889 ± 923	9 789 ± 923	47 885 ± 12 159
<i>Utricularia tenuicaulis</i>	2 950 ± 70	9,4 ± 1,1	7 901 ± 1 180	6 856 ± 858	7 114 ± 1 154
<i>Utricularia vulgaris</i>	2 326 ± 217	41 ± 3,2	16 787 ± 1 610	15 229 ± 1 463	7 618 ± 649
<i>Myriophyllum verticillatum</i>	83 ± 4,3	41 ± 8,1	35 016 ± 4 856	1 312 ± 136	33 ± 0,00
<i>Potamogeton acutifolius</i>	95 ± 15	14 ± 0,68	30 364 ± 10 519	942 ± 173	2 782 ± 278
<i>Potamogeton berchtoldii</i>	2 329 ± 51	15 ± 2,8	165 965 ± 11 178	325 ± 166	6 022 ± 487
<i>Potamogeton crispus</i>	30 ± 2,8	11 ± 1,8	3 2478 ± 4 466	3 129 ± 242	1 069 ± 173
<i>Potamogeton obtusifolius</i>	267 ± 32	10 ± 1,4	7 370 ± 952	2 103 ± 228	30 764 ± 3 211
<i>Potamogeton pusillus</i>	337 ± 11	14 ± 1,2	81 755 ± 4 938	1 608 ± 357	4 872 ± 50
<i>Elodea canadensis</i>	347 ± 19**	11 ± 0,4**	31 244 ± 6 659 ^{ns}	667 ± 45 ^{ns}	1 141 ± 15**
<i>Elodea nuttallii</i>	519 ± 13	16 ± 0,5	21 999 ± 4 279	1 036 ± 125	33 ± 0.00
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	173 ± 80	30 ± 13	37 283 ± 16 771	1 478 ± 409	3 011 ± 234
<i>Stratiotes aloides</i>	63 ± 5,0	11 ± 2,5	144 464 ± 14 553	1 133 ± 171	33 ± 0.00
<i>Caldesia parnassifolia</i>	297 ± 121	186 ± 123	30 480 ± 7 728	22 504 ± 8 043	8 628 ± 2 203
<i>Spirodela polyrhiza</i>	99 ± 6,9**	63 ± 5,0**	1 123 ± 274**	562 ± 141**	6 678 ± 521**
<i>Lemna minor</i>	542 ± 39	244 ± 11	42 854 ± 1 726	9 479 ± 394	33 ± 0,00

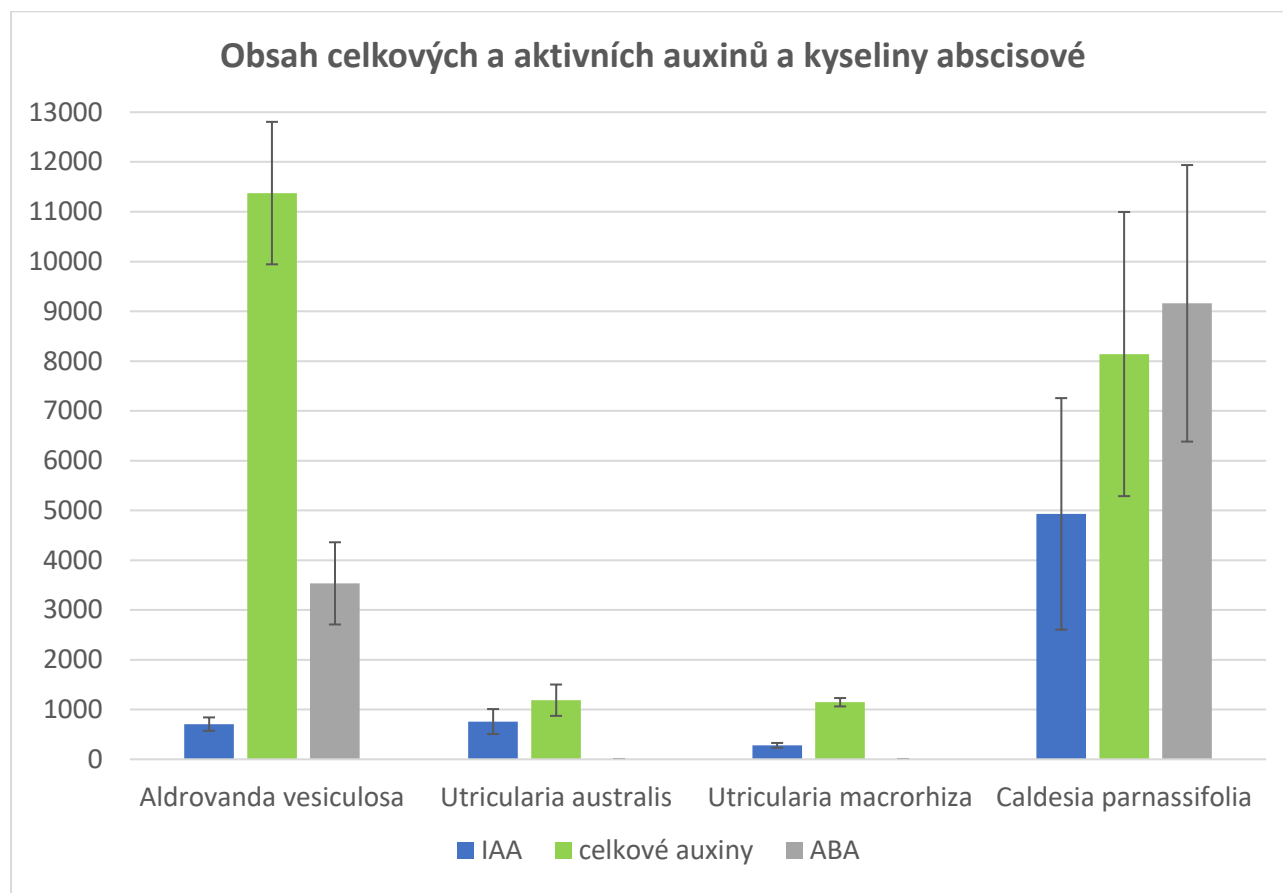
Tab. 2 a obr. 1 Obsah celkových a aktivních cytokininů v turionech čtyř druhů přezimovaných 4–5 měsíců v ledničce při 4 ± 1 °C. Uvedeny průměry a intervaly \pm SE, n = 4. Hvězdičky označují pro každý druh statisticky průkazný rozdíl v obsahu cytokininů mezi zralými podzimními turiony ve fázi vrozené dormance a těmi po přezimování ve fázi vnucené dormance. ** p < 0,01; * p < 0,05; bez označení – p > 0,05. Výsledky L. Adamce a kol. (2024)

Cytokininý [nmol.kg _{suš} ⁻¹]	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	<i>Utricularia australis</i>	<i>Utricularia macrorhiza</i>	<i>Caldesia parnassifolia</i>
celkové	577 \pm 21	1 568 \pm 82**	1 669 \pm 68	158 \pm 9
aktivní	388 \pm 17	14,1 \pm 1,0*	59,4 \pm 9,2**	61,2 \pm 21,4

Tab. 3 a obr. 2 Obsah celkových a aktivních auxinů (IAA) a kyseliny abscisové (ABA) v turionech čtyř druhů přezimovaných 4–5 měsíců v ledničce při 4 ± 1 °C. Uvedeny průměry a intervaly \pm SE, n = 4. Hvězdičky označují pro každý druh statisticky průkazný rozdíl v obsahu cytokininů mezi zralými podzimními turiony ve fázi vrozené dormance a těmi po přezimování ve fázi vnucené dormance. ** p < 0,01; * p < 0,05; bez označení – p > 0,05. Výsledky L. Adamce a kol. (2024)

Auxiny, ABA [nmol.kg _{suš} ⁻¹]	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	<i>Utricularia australis</i>	<i>Utricularia macrorhiza</i>	<i>Caldesia parnassifolia</i>
IAA	706 \pm 135**	758 \pm 251*	280 \pm 48*	4 930 \pm 2 326
celkové auxiny	11 375 \pm 1 431**	1 187 \pm 315*	1 146 \pm 84*	8 141 \pm 2 854
ABA	3 534 \pm 826**	1,4 \pm 0**	1,4 \pm 0**	9 160 \pm 2 778

Obr. 3 Fylogenetický kladogram 22 druhů vodních rostlin s podzimními dormantními turiony použitými na analýzy hormonů s vyznačením fylogeneze a funkčních skupin turionů a dospělých rostlin. Kladogram na základě sekvenace DNA vyjadřuje míru příbuznosti mezi druhy a byl sestaven podle práce J. Hadfield a S. Nakagawa (2010). Znak „zakořenění“ rozlišuje druhy zakořeněné ve dně a nezakořeněné, přestože mohou mít kořeny. Znak „růst turionů“ rozlišuje druhy klíčící a rašící u dna nebo u povrchu vody. Nepublikované výsledky L. Adamce a kol. Orig. M. Bitomský

